
Hunt börsinahas

15. oktoober 2021

Soov omada aktsiaid ja kaubelda börsil on muutumas aina tavapärasemaks ning üha rohkem inimesi seda ka teeb. Börsil kauplemine kätkeb endas aga teatud riske. Seda eriti olukorras, kus tehingud väljuvad tavalistest raamidest.

Ühes hiljuti Riigikohtu ees olnud [kaasuses](#) selgitas Riigikohus turumanipulatsiooni puudutavat. Eelkõige oli küsimuse all, kas konkreetses olustikus, kus isik tegi mitmeid tehinguid iseendaga, on tegu turumanipulatsiooniga või mitte.

Tehingud iseendaga läbi börsi ei ole tavapärased, samas ei ole nad ka kohe turumanipulatsioonina käsitletavad. Küll aga puudub sellistel tehingutel üsna tihti nii majanduslik kui sisuline mõistetav vajadus. Seetõttu kätkevad nad endas riski, et neid võidakse käsitleda turumanipulatsioonina, täpsemalt võib tegu olla kauplemisaktiivsusega manipuleerimisega. Sisuliselt tähendab see seda, et tehingud võivad põhjustada olustiku, kus mingi hinnataseme juures on väärtpaberi nõudlus tegelikkusest suurem. Probleem teistele investoritele (mh turutingimustel toimivale ja ausale börsile) peitub selles, et nad ei näe reaalselt, et tehingute taga on vaid üks isik, kes on võib-olla loonud kunstliku turuaktiivsuse. Teadmatuses olevad investorid võivad teha selle tulemusena turuaktiivsuse kohta ekslikke järeldusi ja kujundada selle pealt ka oma käitumise.

Eespool nimetatud kohtuasjas pidas Riigikohus väga oluliseks, et vääртеomenetleja selgitaks vääртеoprotokollis oluliselt põhjalikumalt lahti turumanipulatsiooni tunnuseid ja elemente ning tühistas vääртеootsuse. Saan siin vaid jagada kohtu lähenemist, kuna turumanipulatsiooni defineerimist ümbritseb keerukas õigusraamistik. Sellistes oludes isiku karistamine riigi poolt (trahviga 500 eurot!) vajabki toekamat selgitamist. Küll aga oleks selle kaasuse pinnalt ekslik järeldada, et turuga manipuleerimine on lubatud või et väikesemahuliste tehingutega ei olekski võimalik turumanipulatsiooni toime panna.

Jättes kõrvale kogu keeruka õigusraamistiku, mis käsitleb turumanipulatsiooni ja selle kvalifitseerimist, soovitan ka tulevikus võimalusel vältida börsi kaudu tehinguid iseendaga. Sellised tehingud jäävad järelevalvele silma. Eriti siis, kui neid tehakse süsteemsemalt ja suuremas mahus. Finantsinspektsioon reageerib kindlasti ka tulevikus sellistele tehingutele ja rakendab vajadusel ka vääртеomenetlust.

Kuula ka Finantsinspektsiooni juhatuse liikme Siim Tammeri intervjuud turumanipulatsiooni teemal [Geeniuse portaalile](#).

Siim Tammer